

Sygn. akt: I C 884/17 upr.

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 września 2017 r.

Sąd Rejonowy w Olsztynie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Piotr Żywicki
Protokolant:	Stażysta Sylwia Waślicka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 21 września 2017 r. w O.

sprawy z powództwa (...) S.A. z siedzibą w B.,

przeciwko M. A.,

o zapłatę,

I. zasądza od pozwanej M. A. na rzecz powoda (...) S.A. z siedzibą w B. kwotę 2.175,08 zł (dwa tysiące sto siedemdziesiąt pięć złotych 08/100) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 01 lutego 2017r. do dnia zapłaty;

II. w pozostałym zakresie oddala powództwo;

III. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 527,72 zł (pięćset dwadzieścia siedem złotych 72/100) tytułem zwrotu kosztów postępowania;

IV. wyrokowi w pkt. I i III nadaje rygor natychmiastowej wykonalności.

/-/ SSR Piotr Żywicki

Sygn. akt I C 884/17 upr

UZASADNIENIE

Powód (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w B. wniósł o zasądzenie od pozwanej kwoty 4.191,42 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz kosztami procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazał, że zawarł z pozwaną umowę, której przedmiotem było udzielenie pożyczki pieniężnej na podstawie której pozwana zobowiązała się do zwrotu kwoty 3.294,80 zł. Miała być ona zwrócona w tygodniowych ratach, jednakże pozwana wpłaciła jedynie kwotę 809 zł.

Pozwana M. A. nie złożyła odpowiedzi na pozew, nie podjęła obrony w sprawie i nie stawiła się na rozprawę mimo prawidłowego zawiadomienia.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 9 stycznia 2012r. strony zawarły umowę pożyczki, na podstawie której powód udzielił pozwanej pożyczki w kwocie 1.800 zł z roczną stopą oprocentowania w wysokości 20 %. Pozwana miała spłacić na rzecz powoda łączną kwotę 3.294,80 zł, w tym opłatę za obsługę pożyczki w domu w kwocie 1.155,24 zł, opłatę przygotowawczą w kwocie 180 zł, odsetki w kwocie 159,56 zł. Rzeczywista stopa oprocentowania wyniosła 57,19 %. Pozwana obowiązana była spłacić pożyczkę w 40 tygodniowych ratach po 82,37 zł.

(dowód: umowa pożyczki pieniężnej – k. 24-27)

Pozwana dokonała spłaty jedynie 809 zł.

(bezsporne)

Sąd zważył, co następuje:

Na podstawie zebranego materiału dowodowego roszczenie powoda zasługiwało na uwzględnienie w części.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zebranych w sprawie dokumentów, których prawdziwość nie budziła wątpliwości.

Zgodnie z art. 339 §1 i 2 kpc jeżeli pozwany nie stawił się na posiedzenie wyznaczone na rozprawę albo mimo stawienia się nie bierze udziału w rozprawie, sąd wyda wyrok zaoczny. W tym wypadku przyjmuje się za prawdziwe twierdzenie powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa.

W ocenie sądu okoliczności przytoczone w pozwie oraz w pismach doręczonych pozwanemu przed rozprawą budziły wątpliwości sądu, skutkiem czego zachodziła potrzeba przeprowadzenia postępowania dowodowego.

W niniejszej sprawie powód opierał swoje roszczenie na treści umowy łączącej go z pozwaną, w świetle której pozwana zobowiązana była do zwrotu kwoty pożyczki oraz związanych z nią kosztów, z uwzględnieniem odsetek, a także opłat za obsługę domu.

Należy jednak wskazać, że do umowy pożyczki, czy też kredytu, zawieranej pomiędzy powodem jako przedsiębiorcą, a pozwanym jako konsumentem, zastosowanie ma ustawa z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz.U.2011.126.715), która we wskazanych w niej ramach ogranicza swobodę umów, opisaną w art. 353¹ k.c. Do umowy tej znajdują zastosowanie także ogólne przepisy kodeksu cywilnego dotyczące pożyczki (art. 720 k.c. i nast.).

Jak wynika z przepisu art. 5 pkt 8 ustawy o kredycie konsumenckim, całkowita kwota do zapłaty przez konsumenta stanowi sumę całkowitego kosztu kredytu i całkowitej kwoty kredytu. Z kolei w pkt 6 tego artykułu wskazano, że całkowity koszt kredytu to wszelkie koszty, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt, w szczególności: odsetki, opłaty, prowizje, podatki i marże jeżeli są znane kredytodawcy oraz koszty usług dodatkowych w przypadku gdy ich poniesienie jest niezbędne do uzyskania kredytu, z wyjątkiem kosztów opłat notarialnych ponoszonych przez konsumenta.

Uwzględniając powyższe nie budziła wątpliwości zasadność zwrotu przez pozwaną kwoty pożyczki oraz naliczonych od niej odsetek a także opłaty przygotowawczej (art. 720 kc), tj. w sumie kwoty 2.139,56 zł. (1.800 zł + 180 zł + 159,56 zł). Powód dochodził także roszczeń z tytułu obsługi w domu oraz dodatkowej opłaty przygotowawczej.

W ocenie Sądu ewentualne koszty obsługi pożyczki w domu podlega ocenie pod kątem zgodności z zasadami współzycia społecznego i zgodności z prawem. Do zasad tych odnoszą się z kolei trzy przepisy: art. 5 k.c., (który stanowi, że nie można czynić ze swego prawa użytku, który by był sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub z zasadami współzycia społecznego. Takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony), art. 58 k.c. (§1 - czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności

ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy. § 2 - nieważna jest czynność prawna sprzeczna z zasadami współżycia społecznego.) oraz art. 353¹ k.c. (strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego).

Z kolei za naruszenie zasad współżycia społecznego należy rozumieć zawarcie umowy sprzecznej z uczciwością i rzetelnością kupiecką lub takiej, która kształtować będzie wzajemne stosunki między stronami w sposób ewidentnie urągający słuszności (tak Agnieszka Rzetecka-Gil, Kodeks Cywilny. Komentarz. Zobowiązania – część ogólna, LEX/el., 2011).

Należy także zauważyć, że obiektywnie niekorzystna dla jednej strony treść umowy spowoduje uznanie jej za sprzeczną z zasadami współżycia społecznego dopiero wówczas, gdyby do ewidentnie krzywdzącego ukształtowania stosunków umownych doszło przy świadomym lub tylko spowodowanym niedbalstwem wykorzystaniu przez powoda swojej silniejszej pozycji. Wynika to z okoliczności, że umowa zawarta przez stronę działającą pod presją faktycznej przewagi kontrahenta nie może być uznana za wyraz w pełni swobodnej i rozważnie podjętej przez nią decyzji (podobnie wyrok SN z dnia 18 marca 2008 r., IV CSK 478/07).

W powyższej umowie powód doskonale zdawał sobie sprawę ze swojej dominującej pozycji względem pewnej grupy pożyczkodawców i na tej podstawie zawarł z pozwaną umowę zawierającą opłatę za tzw. „obsługę w domu”, za którą przysługiwało mu bardzo duże wynagrodzenie, stanowiące ponad 50% całkowitej kwoty, którą otrzymał pozwany.

Umowa w zakresie obsługi konsumenta w domu, tak jak każda umowa winna zawierać pewną równowagę stron i ekwiwalentność świadczeń, której co oczywiste w tej umowie brak. Fakt zawarcia jej przy okazji zawierania umowy pożyczki wskazuje natomiast, iż umowa w tym kształcie ma za zadanie zapewnić powodowi korzyści majątkowe w żaden racjonalny sposób nieuzasadnione.

Przez analogię, wskazując niewłaściwość postępowania powoda można przywołać wyrok sądu apelacyjnego w Lublinie z dnia 19 września 2012 r., w sprawie I ACa 377/12, który dotyczy wprawdzie nienależytego ustalenia odsetek, ale może być również zastosowany do niniejszej sprawy: „zastrzeżenie w umowie pożyczki między osobami fizycznymi odsetek w wysokości nadmiernej, która **nie ma uzasadnienia** ani w wysokości inflacji ani **w zyskach osiągniętych w ramach normalnej, rzetelnie prowadzonej działalności gospodarczej**, może być **sprzeczne z zasadami współżycia społecznego**”.

Z tych przyczyn Sąd uznał, że powodowi należy się wynagrodzenie za obsługę pożyczki w domu z tym, że stosownie do poczynionych przez niego nakładów i wysiłku towarzyszącemu wykonywaniu umowy. W ocenie Sądu powód powinien wykazać, że usługa pożyczki w domu, polegająca na konkretnych czynnościach podejmowanych przez powoda lub jego przedstawicieli w miejscu zamieszkania pożyczkobiorcy wiązała się z określonymi kosztami i konkretnymi czynnościami. Okoliczności te nie zostały jednak wykazane.

W konsekwencji, wyżej opisane kwoty jednoznacznie jawią się jako nienależna próba nałożenia na konsumenta dodatkowych obciążeń, co narusza właśnie wspomniane wyżej zasady współżycia społecznego.

Mając na uwadze fakt, że pozwany uiszczył na rzecz powoda ostatecznie kwotę 809 zł, należało zasądzić na podstawie ww. przepisów na jego rzecz dodatkowo od pozwanego kwotę 1.330,56 zł (1800 + 180 + 159,56 – 809). Dodatkowo, zgodnie z żądaniem wskazanym w pozwie, należało zasądzić (art. 455 i art. 488 § 1 k.c.) skapitalizowane odsetki ustawowe za opóźnienie od tej kwoty lecz od dnia 16 października 2012r. (data ostatniej 40-siętej raty pożyczki – jako data w której cała niespłacona dotychczas wierzytelność była wymagalna) do dnia 31.01.2017r. (wniesienie pozwu), tj. kwotę 844,52 zł. Łącznie zatem zasądzono na rzecz powoda kwotę 2.175,08 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia następnego po dniu wniesienia pozwu – pkt I wyroku.

W pkt II wyroku powództwo w pozostałej części Sąd oddalił. Niezasadność powództwa odnośnie dalszej części opłat za obsługę w domu została wyjaśniona powyżej. Powództwo o skapitalizowane odsetki w pozostałej kwocie podlegało

oddaleniu, albowiem prawidłowe wyliczenie odsetek od poszczególnych rat przy uwzględnieniu zasadności roszczenia głównego wymagało wiadomości specjalnych. Powód nie złożył wniosku o opinię biegłego. Wobec reprezentowania powoda przez profesjonalnego pełnomocnika, brak było podstaw do dopuszczenia dowodu z opinii biegłego z urzędu.

Odnosząc się do roszczenia o zasądzenie odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu (31 stycznia 2017r.) wskazać należy, że żądanie to jest nieuzasadnione w zakresie 1 dnia. Już w pozwie bowiem powód podał, że skapitalizował odsetki za opóźnienie do dnia wniesienia pozwu włącznie. Stąd też zasądzenie odsetek od tego samego dnia stanowiłoby podwójne, nieuzasadnione obciążenie strony pozwanej obowiązkiem zapłaty odsetek za ten sam dzień. W konsekwencji odsetki ustawowe za opóźnienie należało zasądzić od dnia następnego, tj. od dnia 1 lutego 2017r.

W pkt III wyroku orzeczono o kosztach procesu na podstawie art.100 k.p.c., zgodnie z którym razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone. Biorąc pod uwagę, że powód wygrał sprawę w 51,89% na jego rzecz należało zasądzić kwotę 527,72 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Na podstawie art. 333 §1 pkt 3 k.p.c. Sąd nadał wyrokowi w pkt I i III rygor natychmiastowej wykonalności (pkt IV wyroku).

SSR Piotr Żywicki